

Huddinge kommun
barn-utbildning@huddinge.se

2018-11-23
1 (20)
Dnr-2018:6455

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Grindstuskolan i Huddinge kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Grindstuskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Grindstuskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn inleder ett systematiskt arbete för att säkerställa att skolan ger alla elever samma möjligheter oavsett könstillhörighet

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 12 juni 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till

lena.westerman.annerborn@skolinspektionen.se, eller per post till,

Skolinspektionen, skolinspektionen@skolinspektionen.se. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6455) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn tillsammans med sin personal regelbundet och enligt tydliga rutiner följer upp och analyserar såväl elevernas kunskapsresultat som undervisningens kvalitet samt vilka effekter skolans pågående arbete för att utveckla undervisningen på elevernas måluppfyllelse har. Uppföljning, analys och åtgärder omfattar också skolans värdegrundsarbete. Inom utvecklingsarbetet vidtas konkreta, verksamhetsnära åtgärder på både individ- och gruppnivå för att förbättra elevers möjligheter att nå så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven. Granskningen

visar också att rektorn har byggt sin organisation på ett sätt som stödjer utvecklingsarbetet och möjliggör att åtgärder kan vidtas skyndsamt samt att resurser vid behov omfördelas både på kort och på lång sikt. Granskningen visar dock att rektorn inte bedriver ett systematiskt jämställdhetsarbete, utan aktiviteter inom området är beroende av enskilda medarbetares initiativ eller uppkomna situationer bland eleverna.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9, 10 och 34 §§, 4 kap 4-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.

Rektorn ger förutsättningar för och leder arbetet med uppföljning och analys av skolans måluppfyllelse

Granskningen visar att rektorn tillsammans med sin personal regelbundet och enligt tydliga rutiner följer upp och analyserar skolans måluppfyllelse. Detta omfattar såväl elevernas kunskapsresultat och undervisningens kvalitet som värdegrundsarbetet samt vilka effekter skolans pågående arbete för att utveckla undervisningen har på elevernas måluppfyllelse. Enligt vad som samstämmt framgår i dokumentation och intervjuer följs elevernas kunskapsresultat upp och analyseras fyra gånger per läsår. Även på gemensamma konferensdagar, som till exempel uppstarts dagar vid början av en hösttermin, går den pedagogiska personalen igenom och analyserar skolans samlade kunskapsresultat samt resultat på nationella prov. Granskningen visar vidare att skolan använder elevenkäter i alla årskurser samt incidentrapportering som underlag för att regelbundet följa upp elevernas trygghet och studiero. Rektor gör också en skolövergripande resultatuppföljning och analys för varje verksamhetsår, som en del av huvudmannens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete.

Den regelbundna uppföljningen av elevernas kunskapsresultat omfattar samtliga ämnen och årskurser och görs på både individ- och gruppnivå. Skolans uppföljningsverktyg, som av den pedagogiska personalen benämns bedömningsstöd, bygger på Skolverkets bedömningsstöd. Uppföljningen utgår från gemensamma kriterier som är kopplade till specifika bedömningsuppgifter för olika årskurser, där förmågor och centralt innehåll synliggörs. Uppföljningens fokus är på elevernas progression. Det sättet att följa upp elevernas resultat ger rektorn en snabb överblick över hur långt eleverna har kommit i sin kunskapsutveckling i respektive ämne och årskurs, samt hur utvecklingen över tid ser ut.

Med hjälp av bedömningsstöden följer den pedagogiska personalen upp vad som fungerat eller inte fungerat i undervisningen under den gångna perioden och tar fram områden där elever inte nått förväntade resultat. I det steg, som följer efter en genomförd kunskapsuppföljning och som leds av biträdande rektor, görs analys av orsaker till resultaten, relaterat till den undervisning som faktiskt lett fram till dessa resultat. Det framkommer i granskningen att det inom ramen för skolans utvecklingsarbete vidtas konkreta, verksamhetsnära åtgärder på både individ- och gruppnivå för att förbättra elevers möjligheter att nå så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven. Enligt lärare leder slutsatser av analyser till beslut om förändringar i sättet att undervisa, om vilka stödinsatser som ska sättas in och till omfördelning av resurser. Som exempel anger lärarna att skolan kommit fram till att läsförståelsen behöver stärkas. Skolan har därför startat läsgrupper och satt in extra individuellt stöd i läsning samt bildstöd för hur man tar sig an en text. Lärare uppger att de ser effekter av dessa insatser då läsförståelsen har förbättrats. Ett annat exempel är att när de elever i årskurs 3 som kommit långt i matematik har kunnat gå vidare och få extra utmaningar i en särskild grupp. Lärarna nämner också att insatser för att utveckla undervisningen kan tas fram i samråd med biträdande rektor, speciallärare och logoped. De genomför lektionsobservationer och återkopplar till lärarna i exempelvis medarbetarsamtal. För att förbättra elevers lärande bidrar logopeden med stöd i form av tillämpad beteendeanalys, och kuratorn med samtalsstöd för elever som behöver det för att må bättre och därigenom få en mera gynnsam inlärning.

I intervjun ger rektor flera exempel på hur hon omfördelar resurser för att bäst möta de behov som finns på skolan. Bland annat har rektorn anställt biträdande rektorer med spetskompetens och sett till att det finns tillräckligt med stödjande funktioner inom elevhälsan. Det är, enligt rektorn, ett medvetet val att vid resursfördelning välja bort elevassistenter, till förmån för personal med rätt kompetens och utökad elevhälsa. Rektorn uppger att skolan, genom att utbilda personal och anställa olika professioner samt utveckla undervisningen, ger eleverna bättre förutsättningar att lyckas. I intervjuer med lärare och rektor beskrivs att skolans pedagogiska personal har fått kompetensutveckling för att arbeta med att utveckla undervisningen utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv. Skolans ledning och lärare har bland annat deltagit i föreläsningar som förberedelse inför detta arbetssätt. Särskilda lärledare har utbildats för att leda mötena och ansvara för innehållet, gå igenom bedömningsstöd, handleda andra lärare och göra inspel om ny forskning.

Beträffande skolans värdegrundsarbete analyseras resultaten av elevenkäterna under kuratorns ledning inom ramen för arbetet med likabehandling. Utifrån vad som framkommer efter analys av resultat av elevenkäter, vidtas åtgärder inom trygghet och värdegrund. Baserat på mätning av bland annat elevernas trygghet, hur det ser ut

med förtroendefulla vuxenrelationer samt elevernas syn på olikheter och alla människors lika värde tas en diskussion om orsaker till resultaten upp i mötesforum med den pedagogiska personalen. Slutsatserna därifrån blir grunden för prioriterade mål och åtgärder i skolans likabehandlingsplan. I den utvärdering som gjorts av föregående läsårs likabehandlingsplan konstateras att de aktiviteter som genomförts över lag har varit framgångsrika, men också att det finns behov av förtydliganden kring bland annat regler och rutiner samt information till vårdnadshavare. Elevhälsans representanter berättar att skolan varje vecka har ett morgonmöte för all personal, där elevhälsans funktioner har företrädare enligt ett rullande schema, och där aktuella teman kan tas upp. Det kan vara till exempel resultatuppföljning av trygghetsenkäter, likabehandlingsplanens innehåll eller olika värdegrundsteman. Representanterna för elevhälsan uppger i intervjun att de strävar efter att se på sitt uppdrag inte enbart utifrån enskilda elevers stödbehov utan även utifrån gruppnivå.

Rektorn leder och organiserar lärarnas lärande för att utveckla undervisningens kvalitet

Det framkommer i granskningen att rektorn har byggt sin organisation på ett sätt som stödjer utvecklingsarbetet och möjliggör att åtgärder kan vidtas skyndsamt samt att resurser vid behov omfördelas både på kort och på lång sikt. I intervjuer med både lärare, rektor och representanter för elevhälsan framkommer att den organisation för kollegialt lärande som rektorn har byggt omfattar hela Vårby rektorsområde och kallas för Ämnesdidaktiskt kollegium (ÄDK). Lärarna från alla de skolor som ingår i rektorsområdet träffas årskursvis eller ämnesvis varje vecka. Både rektor och biträdande rektor roterar mellan grupperna. Målet med ÄDK är att utveckla undervisningen och därigenom höja resultaten. Rektorn beskriver att arbetet i ÄDK bedrivs med utgångspunkt i skolans värdegrund och i uppdraget att möta alla elever oavsett områdets förutsättningar, anpassa till elevgruppen och följa upp resultaten bättre. Enligt rektorn handlar det om att arbeta med faktorer som faktiskt går att påverka, att skapa en kultur som "alla ska bli bärare av" och strävan är mot en praktik som grundar sig i forskning.

I intervjuer beskriver lärarna att möten i ÄDK leds av en så kallad lärledare och att de följer en viss mötesstruktur, där det ingår att sätta upp lärandemål. Vilka lärandemål årskurserna ska fokusera på beror på vad som framkommit i uppföljningen utifrån bedömningsstödet. Till exempel om det visar sig att många elever har lågt resultat i läsförståelse så fokuserar arbetslaget på att avgränsa lärandemålet och skapa en innehållsstruktur för just läsförståelse. Lärarna beslutar om en gemensam planering för att nå lärandemålet och sedan genomför de lektioner utifrån denna planering. Ett annat exempel på hur lärarna i ÄDK arbetar med att sätta upp lärandemål är när de

undervisade eleverna om att göra mellanrum mellan orden. Lärandemålet blev att eleverna skulle förstå funktionen med mellanrum mellan ord och göra sådana mellanrum. Lärarna inom årskursen analyserade kritiska aspekter, det vill säga vad som eleverna tyckte var svårt i undervisningen. Utifrån den analysen har lärarna kommit överens om att prova alternativa arbetssätt på lektionerna. Därefter utvärderar lärarna om det har sett en utveckling av elevernas lärande. Enligt lärare har ÄDK resulterat i tydligare struktur i undervisningen, mera öppet lärandeklimat och lärarna uppfattar också att eleverna tycker att det är roligt att lära sig. Rektorn säger i intervjun att det på skolan skett en förskjutning av perspektivet i undervisningen från "görande" till lärande.

Granskningen visar också att skolans arbete med att förmedla arbets- och förhållningssätt till ny personal är välfungerande. Av intervjuer med representanter för elevhälsa, lärare och rektor framgår flera sätt att överföra skolans arbets- och förhållningssätt till nyanställd eller vikarierande personal. En relativt nyanställd lärare beskriver att hen tagit del av skolans olika dokument, och därigenom fått en helhetsbild. Hen uppger också att kollegor stöttat, svarat på frågor och introducerat olika verktyg och rutiner. Enligt rektorn delges mycket information redan i annons och vid anställningsintervju och rektorn hänvisar också till att informationsöverföring sker inom det kollegiala samarbetet och genom skolans olika regelbundna informationskanaler och mötesforum. Nyutexaminerade lärare får en förstelärare som mentor. Specialläraren informerar ny personal om åtgärdsprogram, vikarier tar del av lärarnas planering och det finns vikariepärmar i klassrummen med information. I Skolinspektionens observationer bekräftas också att vikarier är insatta i skolans överenskomna undervisningsstruktur. Andelen legitimerad personal på skolan med behörighet i minst ett ämne är enligt senaste nationella statistik större än genomsnittet för riket. Samtliga klasslärare har enligt informationsinhämtningen en bred och ändamålsenlig kompetens som bas för en välfungerande undervisning och överföring av skolans arbets- och förhållningssätt.

Skolan saknar ett systematiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektor inte bedriver ett systematiskt jämställdhetsarbete i syfte att se till att både flickor och pojkar har likvärdiga förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin utveckling. Enligt intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektor har skolan inget systematiskt arbete för att motverka att könsmonster reproduceras och därmed begränsar elevers möjligheter. I lärarintervju framkommer att området inte specifikt tagits upp på initiativ av ledningen eller i lärlagen och att skolan inte har ett särskilt forum för jämställdhetsarbete utöver det som anses ske inom arbetet med likabehandling. Skolinspektionen har tagit del av

likabehandlingsplaner för både föregående och innevarande år, men inte heller där finns ett jämställdhetsarbete beskrivet. Vidare säger flera respondenter i intervjuer med lärare att området aktualiseras "i stunden" när det till exempel uppstått en konflikt, som att pojkar och flickor inte kan leka tillsammans, eller om någon lärare drivs av ett särskilt intresse för att arbeta med jämställdhet.

Lärare och rektor ger i intervjuer uttryck för uppfattningen att skolan inte gör skillnad på pojkar och flickor, utan ser eleverna som individer samt att elever arbetar och leker tillsammans oavsett kön. Rektor uppger också i intervjun att det inte framgår några skillnader mellan könen i analysen av resultat på till exempel enkäter om trygghet och trivsel. Rektorn framhåller vidare att skolan inte kan splittra sig på för många utvecklingsområden samtidigt och att jämställdhetsarbetet måste integreras i det pågående arbetet på skolan.

Av skolans sammanställningar av kunskapsresultat som Skolinspektionen har tagit del av framgår skillnader mellan flickor och pojkar, men det saknas analys av orsaker till dessa skillnader. I analysdelen som gäller kunskapsresultat i skolans dokumenterade kvalitetsarbete konstateras att "de flesta klasser har fungerat bra och vi ser inte att elevernas kön har någon inverkan på deras måluppfyllelse".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn inleder ett systematiskt arbete för att säkerställa att skolan ger alla elever samma möjligheter oavsett könstillhörighet

Granskningen visar att rektor behöver utveckla jämställdhetsarbetet på skolan till att bli mera strategiskt och systematiskt. Vid tiden för kvalitetsgranskningen saknas ett systematiskt arbete för att säkerställa likvärdiga möjligheter för eleverna att lyckas i sitt lärande, oavsett kön. I den mån jämställdhetsperspektivet aktualiseras, sker det på förekommen anledning, till exempel i en konfliktsituation, eller drivs av personligt intresse hos pedagoger.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Det framgår vidare att hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Ett aktivt och planerat arbete för

att motverka könsmonster är skolans bidrag till ett samhälle där människor inte begränsas av stereotypa uppfattningar av vad som är kvinnligt eller manligt.¹

Rektorn behöver arbeta med att göra den pedagogiska personalen medveten om hur flickor och pojkar i realiteten bemöts och bedöms samt vilka krav och förväntningar som förmedlas. Rektor behöver också se till att jämställdhetsperspektivet tas tillvara i undervisningen, oavsett om det finns ett särskilt värdegrundstema eller inte, och att varje lärare verkar för att flickor och pojkar får lika stort utrymme och inflytande. Eftersom rektorsområdet har välfungerande forum för kollegialt lärande i form av ÄDK, skulle den löpande analys som sker i det forumet även kunna inbegripa jämställdhetsaspekter. Eventuella könsmonster skulle kunna uppmärksammas och eventuella framgångsfaktorer tas tillvara i arbetet för att förbättra likvärdigheten när det gäller flickors och pojkars villkor. Även inom det systematiska kvalitetsarbetet behöver aspekter på jämställdhet uppmärksammas mera, exempelvis könsmonster i uppföljning och analys av kunskapsresultat och i resultat av mätningar avseende trygghet och studiero.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skälen till bedömningen är att undervisningen på Grindstuskolan genomgående präglas av tydlig struktur och förutsägbarhet för eleverna, med fokus på läroplanens syfte och mål. Undervisningen präglas av arbetssätt som är varierade, men samtidigt välkända för eleverna. Lärarna har genomgående en aktiv och stödjande roll samt strategier för att anpassa sin undervisning till varje elev. Sammantaget gör detta att såväl elevernas lärande som studieron gynnas. Eleverna får även möjlighet att reflektera över sitt eget lärande samt, utifrån sin ålder och mognad, vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

¹ Lgr 11,1. Skolans värdegrund och uppdrag

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolans och omvärlden, 5 Kursplaner med kunskapskrav.

Undervisningen är målfokuserad, strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen på skolan genomgående är strukturerad, tydligt orienterad mot läroplanens syfte och mål och att arbetssätten är varierade. I intervjuer beskriver eleverna i årskurserna 1-3 strukturen för skolans överenskomna ram för hur undervisningen ska bedrivas. Eleverna uppger att det inledningsvis sker en genomgång av skoldagen och att det finns fasta inslag såsom lässtund och rast. Eleverna berättar vidare att det vanliga är att lärarna först har genomgångar och sedan hjälper eleverna efter handuppräknings, om det behövs för att komma igång eller komma vidare med uppgifterna. I intervjun ställs frågor om vad eleverna skulle lära sig på en av de lektioner som Skolinspektionen observerat, och eleverna kan svara på det på ett sätt som stämmer överens med observationen. Den beskrivning som lärarna ger av undervisningen, kopplat till den struktur som benämns "ramlektion", överensstämmer med elevernas beskrivning och lärarna uttrycker samstämmigt att ramlektionen är betydelsefull för lärandet men också för tryggheten och studieron. De iakttagelser som Skolinspektionen gjort vid lektionsobservationer styrker också att lärarna är tydliga med syfte och mål samt att undervisningen är strukturerad och varierad. Under lektioner som observerats finns gott om exempel på att lärarna visar ett tydligt ledarskap och är aktiva med hjälp och stöd till elever.

Undervisningen är stimulerande och anpassad till elevernas behov och förutsättningar

Granskningen visar att undervisningen i stor utsträckning anpassas till elevernas behov och förutsättningar. Eleverna kan i intervjuer beskriva syftet med det bildstöd som samtliga klasslärare använder och som till exempel gestaltar hur arbetet struktureras och organiseras och ger stöd för hur eleverna kan ta sig an uppgifter. Eleverna berättar att bildstödet hjälper dem att komma ihåg, förstå bättre, lära sig, att det är bra för elever som inte kan läsa och att man ska känna igen sig oavsett årskurs och lärare. Någon elev tillägger att alla i klassen nu kan läsa bra men "innan vi kunde läsa kunde vi se på bilderna vad det betyder". Det framkommer också i intervju med elever att

läraren markerar att en aktivitet är klar genom att ta bort den bild som illustrerar aktiviteten.

I lärarintervjuer åskådliggörs motsvarande bild som eleverna har av skolans gemensamma undervisningsstruktur; hur man visualiserar skoldagen med hjälp av bildstöd och att det ger en förutsägbarhet för eleverna som bidrar till en lugnare lärmiljö. Lärarna tar upp att de har verksamma hjälpmedel för stöd i tidsanvändning, till exempel timer som används för hela grupper, men också för enskilda elever. Lärarna beskriver också andra sätt att anpassa i klassrummen; det kan vara elevernas placering i rummet, möblering, möjlighet till variation i arbetsformer eller det stöd i form av extra uppmärksamhet och bekräftelse som eleverna får av lärarna när de sistnämnda går runt i klassrummet och hjälper eleverna. Representanterna för elevhälsan understryker i intervju att bildstödet är betydelsefullt och bidrar till att ge eleverna likvärdiga förutsättningar. Elevhälsans representanter redogör vidare för hur de kan stötta lärarna när det gäller anpassningar i klassrummen och för att skapa individuella lösningar för elever. De iakttagelser som Skolinspektionen gjort vid lektionsobservationer styrker också att undervisningen i stor utsträckning är anpassad till elevers behov och förutsättningar.

När det gäller nyanlända elever i förskoleklass och årskurs 1 utnyttjas även möjligheter att låta dem börja i klasser där det finns lärare som behärskar deras modersmål, för att omgående åstadkomma ett riktat språkstöd. Enligt lärare behöver de flesta elevernastöd med begrepp för att kunna tillgodogöra sig undervisningen, eftersom majoriteten av eleverna är flerspråkiga och kanske ännu inte har hunnit bygga upp det förråd av begrepp på svenska som de behöver för att tolka sin omvärld. Detta är ett område som ingår i skolans prioriterade satsning på läsförståelse och på språkutvecklande arbetssätt.

Flera av de intervjuade eleverna säger att lärarna berömmar dem och tror på dem, att de kan lära sig. Enligt eleverna finns det även möjligheter för de elever som snabbt blir klara att få nya uppgifter, exempelvis läsa eller arbeta med läsplatta. En elev klargör att vissa elever får svårare uppgifter än andra "för att det blir för lätt annars". I lärarintervjuer beskrivs vidare skolans sätt att arbeta inkluderande och strävan att eleverna ska vara toleranta mot andra. Enligt lärarna tycker inte eleverna att det är något konstigt att det finns elever som har andra behov än de själva. Ett exempel som tas upp är om en elev har behov av att alltid stå först i ledet pratar läraren med klassen om det. Skolinspektionen har observerat lektioner där en elev av medicinska skäl får en stödåtgärd, något som övriga elever i klassen inte alls reagerar på.

Eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen

Granskningen visar att lärarna har verksamma arbetssätt för att ge eleverna möjlighet att reflektera över sitt lärande och påverka undervisningen. I intervju beskriver lärarna hur de inför en lektion eller arbetsområde använder så kallad ingångs- och utgångsbiljett för att låta eleverna reflektera över sitt lärande. Lärare ger exempel från en årskurs där de arbetade med begreppet demokrati. Som "ingångsbiljett" fick eleverna skriva på lappar vilken tolkning eleverna hade av begreppet och läraren skrev upp elevernas tolkning på tavlan. Därefter tittade klassen på filmer om demokrati och lektionen avslutades med en "utgångsbiljett" då eleverna återigen fick skriva vad begreppet demokrati står för. Lärarna uppger också att undervisningsstrukturen uppmuntrar till resonemang om olika sätt att tänka och lösa uppgifter och eleverna berättar gärna om det de har lärt sig och visar sina lösningar, även om de gjort misstag. Att elever och lärare tillsammans reflekterar över olika sätt att lära sig bekräftas också i Skolinspektionens lektionsobservationer, där lärare poängterar att det sker ett lärande när eleverna tillsammans resonerar om olika sätt att lösa uppgifter.

Av intervjuer med lärare och elever framgår hur elever konkret görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen som en del av den ramstruktur som gäller på skolan. Flera lärare berättar i intervjuer om hur de arbetar för att ge elever inflytande över undervisningens innehåll så att den bygger på elevernas förkunskaper och intressen. Även för detta ändamål använder lärare det vanligt förekommande arbetssättet med ingångs- och utgångsbiljetter. Exempelvis införtemat dinosaurier tog läraren via "ingångsbiljett" reda på vad eleverna kunde och vad de ville lära sig och sedan efter att ha arbetat med området undersökte om de hade fått fram det de ville ha reda på. Eleverna visar vad de tycker om, vad de vill och hur de tycker om att jobba, kommenterar en lärare. En elev berättar i intervju att de i hans klass skriver en bok om sig själva, där läraren kan ta del av deras personliga funderingar och drömmar och en annan elev säger att lärarna ibland frågar vad de vill göra eller ger dem möjlighet att välja uppgifter under ett lektionspass. Lärarna uppger i intervju att de inom sin undervisning på olika sätt fångar upp vad eleverna tycker och tänker samt att de är lyhörda för vad eleverna vill.

I granskningen framkommer också exempel på hur eleverna görs delaktiga i utvärderingen av undervisningen. Skolinspektionens lektionsobservationer visar exempel på att lärare, i avslutande samling, tillsammans med eleverna reflekterar över vad som varit lätt eller svårt under ett lektionspass. En lärare betonade i det sammanhanget också vikten av att hen behöver veta vad eleverna behöver arbeta mera med. Som en annan metod att ta reda på elevernas syn på undervisningen

hänvisar lärare i intervjuer till en elevenkät med frågor om till exempel tillräckligt stöd. I intervju med elever framkommer inte tydligt hur de uppfattar att lärarna involverar dem i att planera och utvärdera undervisningen, men att lärare ibland frågar vad eleverna vill och att det då kan bli så. Eleverna uppger också att lärare kan fråga hur eleverna tycker att en lektion har gått när det till exempel har varit pratigt. Flera elever säger också att de nyligen under kuratorns ledning har fått svara på frågor, bland annat om eleverna tycker att lärarna är bra.

Rektorn uppger i en komplettering till Skolinspektionen att eleverna till exempel vid temaarbeten och ämnesövergripande arbeten, utifrån ålder och mognad får komma med egna initiativ och förslag. Inom elevens val är det samma mönster; de yngsta eleverna får mera färdigplanerade upplägg, medan de äldre är med och påverkar utifrån mognad. Enligt rektorn tas även frågor kring undervisningen upp i elevrådet, vilket biträdande rektor ansvarar för att i nästa skede ta upp med lärarna.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen till bedömningen är att skolan har ett målinriktat arbete för att skapa och upprätthålla trygghet och studiero, vilket gör att elevernas vardag i skolan till övervägande del präglas av trygghet och studiero. Skolan kartlägger elevernas upplevelse av trygghet och studiero, analyserar resultatet av kartläggningen och ser till att vidta aktiva åtgärder där det krävs.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Skolan har fungerande arbetssätt för att skapa trygghet

Av granskningen framgår att det finns ett aktivt arbete på skolan med att skapa trygghet, där kurator har en central roll. Skolan har även elever som är utsedda "trivselledare", som förväntas bidra till trygghet och gemenskap, samt ett trygghetsteam som består av en lärare, biträdande rektor, en lärarassistent och kurator. I intervjuer med representanter för elevhälsan och lärare beskriver de olika sätt att arbeta förebyggande för att öka tryggheten för eleverna. Elevhälsans personal uppger att det är ganska många vuxna ute på rasterna och att de själva också deltar på

raster, vilket är ett bra sätt för elevhälsans personal att skapa kontakt med alla elever på skolan. Ett annat exempel på förebyggande åtgärd för både bättre studiero och ökad trygghet är att den pedagogiska personalen arbetar för smidigare övergångar mellan aktiviteter, för att förebygga situationer där oro och konflikter lätt uppstår. Lärarna berättar om skolans "uppstartsdagar" vid början på höstterminen, som ägnas åt värdegrundsarbete i form av exempelvis samarbetsövningar, högläsning och filmer inom temat.

Skolan har inom sitt systematiska kvalitetsarbete identifierat att andelen elever som upplevt kränkningar via sociala medier har ökat och som följd av det satt upp målet att alla elever ska ha någon vuxen som de har förtroende för och kan vända sig till om de skulle uppleva att de på något sätt behandlas illa. I intervjuer med elever uppger samtliga att de har någon vuxen på skolan som de kan vända sig till; det kan enligt eleverna vara lärare, kuratorn, fritidspedagogen eller "de vuxna som har västar på sig på rasten". Övriga områden som skolan har prioriterat är att göra otrygga platser på skolan tryggare eller att fortsätta arbete med acceptans för olikheter och respekt för allas lika värde. Det framkommer i granskningen att skolan bedriver ett aktivt arbete för att hantera konflikter och kränkande behandling. När det gäller incidentrapporter förklarar lärarna i intervjuer att sådana vanligtvis skrivs vid slagsmål, om elever använder fula ord eller om en elev slagit sig, men att merparten av incidenterna har sitt ursprung i händelser som sker utanför skoltid. Det är sedan trygghetsgruppens ansvar att utifrån incidentrapporterna avgöra om det rör sig om kränkande behandling.

I Skolinspektionens intervju med elever framgår att de i huvudsak upplever skolan som trygg och att de vuxna på skolan arbetar aktivt för att skolan ska vara trygg för alla elever. Flertalet elever som deltar i intervjuer uppger att de har bra kamrater på skolan och att det oftast är en trygg skola. Eleverna nämner några otrygga platser utomhus kopplat till raster, men det handlar främst om företeelser som ligger utanför själva skolmiljön, till exempel en skog som verkar skrämmande. Eleverna beskriver även en funktion som bidrar till trygghet som kallas "rastänglar"; att det är barn som hjälper andra barn om någon blir ledsen eller inte har någon att leka med. En elev klargör att de vuxna på rasterna brukar sprida ut sig på skolgården och gå runt. I elevintervjuer framkommer att lärare och elever ofta pratar om förhållningssätt och detta görs inte enbart när det till exempel har varit en konflikt på rasten, utan även vid andra tillfällen utan någon direkt koppling till konflikt. I en av elevintervjuerna berättar eleverna att de har gjort en "vänskapsso" som handlar om hur man ska vara mot varandra. Eleverna förklarar att de arbetade i par och skrev saker som att vara snälla och inte kränka andra, låta alla vara med, vara hjälpsamma och använda ett vårdat språk. I intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår att insatser

inom värdegrundsuppdraget och likabehandlingsarbetet sker i det dagliga arbetet. Lärare och elever samtalar om vad som kan vara kränkningar och klassrådstitid används till värdegrundsarbete. Skolan har också särskilda perioder i början på ett läsår när det bland annat görs samarbetsövningar, och regler och konsekvenser av oönskat beteende formuleras av lärare och elever tillsammans.

Skolan har fungerande arbetssätt för att skapa studiero

Granskningen visar att skolan i huvudsak har verksamma arbetssätt för att skapa studiero, samt att skolans personal har forum för att tillsammans omvärdera, diskutera och komma överens om förhållningssätt för att upprätthålla en god studiero. Av granskningen framgår att skolan har en gemensam struktur för hur undervisningen genomförs, en "ramlektion", vilket framgår av både insända dokument och intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan. I strukturen ingår också att eleverna i förväg vet hur och med vilka kamrater de ska arbeta och att enskilt arbete, arbete med "lärkompis" och arbete i grupp följer ett välbekant mönster. Eftersom strukturen gör skoldagen tydlig och förutsägbar bidrar den till god studiero, vilket bekräftas i såväl samtliga intervjuer som i lektionsobservationer. Vid lektionsobservationer har det också framkommit hur lärare genomgående använder sig av ett lågaffektivt bemötande, vilket bidrar till att stress och oro kan förebyggas.

I intervju med lärare framgår att skolan har gemensamma regler som tas fram i samråd med elever och att diskussioner förs med elever om var gränserna går för vad som är möjligt att acceptera när det gäller störningar. Lärarna uppger att eleverna är med och formulerar sina klassrumsregler och skolans regler, samt att eleverna är medvetna om konsekvenstrappans olika steg i form av följder för den som inte följer överenskomna regler. Lärarna diskuterar till exempel med eleverna om det är acceptabelt att ha mobiltelefon i skolan eller inte, ett beslut om vad som ska gälla tas tillsammans med eleverna och om man bryter mot beslutet blir det konsekvenser enligt konsekvenstrappan. Vidare berättar lärarna att flera elever uttrycker att de inte vill hamna på vissa steg i trappan.

I intervjuer uttrycker eleverna att det visserligen förekommer störningar på lektionerna och att det kan vara pratigt men samtidigt berättar eleverna att lärarna använder sig av olika sätt för att återupprätta studiero. Enligt eleverna säger lärarna till antingen hela gruppen eller enskilda elever. Lärarna använder också "klockan" för att markera när eleverna ska vara tysta och lärare kan säga att eleverna inte kommer att hinna det de ska göra eller att tiden för rast eller "roliga saker" kan komma att krympa.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skälen till bedömningen är att bedömning av elevers kunskaper och färdigheter är en regelbunden och integrerad del i det kollegiala lärande som sker mellan lärare från de skolor som ingår i det gemensamma rektorsområdet. Även internt inom skolan sker ett systematiskt samarbete kring kunskapsbedömning. Därigenom ser rektorn till att lärarna har förutsättningar för att tillsammans diskutera och jämföra sina bedömningar i syfte att säkerställa likvärdigheten. Eftersom bedömning av elevernas kunskaper genomförs av behöriga lärare med stöd av andra pedagogiska funktioner med spetskompetens inom området, finns en tillförlitlig grund för att bedömningen är likvärdig.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14-15 §§

10 kap. 20 a § skollagen, 9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg.

Av granskningen framgår att skolan har utvecklade arbetssätt för att kvalitetssäkra likvärdigheten i lärarnas bedömningar. Den insända dokumentationen visar att skolan använder Skolverkets bedömningsstöd och att det inom skolan och i rektorsområdet också, i de ämnen där bedömningsstöd saknas, pågår ett arbete för att ta fram och implementera likvärdiga kriterier som bygger på nationella styrdokument. Målet är likvärdig bedömning i hela Vårby rektorsområde och det finns flera exempel på ämnen där bedömningsstöd har utvecklats för detta syfte. I intervjuer med lärare och rektor framkommer att lärarna har regelbundna samtal kring bedömning och att de har utvecklat sin kompetens inom området, vilket har lett till att de ifrågasatt och nyanserat sin tidigare bedömning. Förstelärare inom Vårby rektorsområde har ett uttalat uppdrag att arbeta för likvärdig bedömning; de träffas regelbundet för samarbete och leder också workshops där lärare diskuterar bedömningsfrågor och övar sig på att bedöma elevernas kunskaper och färdigheter. Ett exempel på detta är att lärare på Grindstuskolan gör ljudinspelningar av elevers högläsning, som de bedömer tillsammans med förstelärare, för att bestämma nivån på elevers läsförmåga. Andra konkreta exempel på metoder att säkerställa likvärdig bedömning är att lärare inom Vårby rektorsområde har ett utbyte mellan skolorna och rättar varandras nationella prov för årskurs 3. Rektorn uppger i en komplettering till Skolinspektionen att hon bedömer att kunskapsbedömningarna är kvalitetssäkrade eftersom utbildade

grundskollärare gör dem tillsammans med speciallärare och att de biträdande rektorerna också stödjer arbetet om det uppstår frågor. Rektorn ser även till att lärarna har tillräckligt med tid för arbetet med bedömning genom att frigöra tid i ordinarie schema.

På Skolinspektionens vägnar

X Mårten Petersson

Mårten Petersson
Beslutsfattare
Signerat av: Mårten Petersson

X Lena Westerman Annerborn

Lena Westerman Annerborn
Föredragande
Signerat av: Lena Westerman-Annerborn

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 27 september 2018 och den 28 september 2018. Besöket genomfördes av Lena Westerman Annerborn och Gunilla Petersen.

Grindstuskolan är en kommunal grundskola belägen i Vårby. Verksamheten omfattar förskoleklass samt årskurserna 1-3 samt fritidshem. Huvudman för skolan är Huddinge kommun. Läsåret 2018/19 är 125 elever inskrivna vid skolan och andelen behöriga lärare är 82 procent.